

Nadal

Caieu, fulles; caieu, fulles,
que ja s'acosta Nadal
i el cor el vol nu i glacial...

*

Neix l'hivern cantant les glòries
d'una verge amb manto blau
que al sentir-se plena de gràcia
baixa els ulls, junta les mans
i es posa a adorar a Déu
en son ventre virginal...
Caieu, fulles; caieu, fulles,
que ja s'acosta Nadal.

*

En les nits de Desembre -tan llargues!-
els pastors s'estan sols entre el vent,
contemplant la foscor de la terra...
I en el cel hi ha l'estrella d'Orient.
En les nits de Desembre -tan llargues!-
entre el vent i invisibles remors,
¡que n'hi caben de vols d'àngel
en els sòmits dels pastors!
Van els àngels per la terra
i pel cel les resplendors.

*

Prova el fred de fer-se etern,
la tenebra també ho prova,
pro al cor de la nit d'hivern

se bada la Bona Nova;
i al punt de la mitja nit
tot aucell ha reflat,
i tota l'herba ha florit,
i Jesús és nat.

*

Oh Jesús de ma infantesa!
Oh petit Nostrosenyor!
Bon Jesuset de les panses i figues,
i nous i olives i mel i mató!
Que alegre es torna la nit de Desembre!
Quina alegria d'infants i pastors!
Tot timbaleja, tot cascavelleja,
tot se trontolla al vaivé d'un bressol...
«Què n'hi darem an el Noi de la Mare?
Què n'hi darem que li sàpiga bo?»

*

Al davant del vostre altar
jo veig als fidels pregar
amb les boques rialleres,
perquè us deuen demanar
cosetes gracioses i lleugeres
com un nen les sol donar.
Als pastors en l'establia,
que fins la Verge Maria
en mig-reia.

*

La Verge mig-reia, i la bona gent
trobaven-la bella;
mig-reia la Verge, i els Reis d'Orient
per la nit seguien l'estrella
que els duia a Ponent...

al Misteri.

Joan Maragall, *Pirenenques*.

Italia

TU SCENDI DALLE STELLE

Tu scendi dalle stelle,
o Re del cielo,
e vieni in una grotta al freddo, al gelo.

Oh Bambino mio divino,
io ti vedo qui a tremar
o Dio beato;
ah quanto ti costò l' avermi amato!

A Te che sei del mondo
il Creatore, mancan panni e fuoco,
o mio Signore

Caro eletto pargoletto
quanto questa povertà
più m'innamora,
giacché ti fece amor
povero ancora!

TU BAIXES DE LES ESTRELLES

Tu baixes de les estrelles,
oh Rei del Cel,
i baixes en una cova al fred i al gel.

Oh Nen meu diví,
et veig aquí tremolant
oh Déu beat;
Quant et va costar estimar-me!

Per tu que ets el món
el creador a qui falten vestits i foc,
oh Senyor meu.

Estimat nen electe
quan més gran és aquesta pobresa
més m'enamora,
ja que et va fer amor
de la pobresa.

(Cançó popular)

Portuguès

Bom Natal

Quero ver você não chorar, não olhar pra traz, nem se arrepender do que faz.

Quero ver o amor vencer, mas se a dor nascer você resistir e sorrir.

Se você pode ser assim, tão enorme assim, eu vou crer.

Que o Natal existe, que ninguém é triste, que no mundo há sempre amor.

Bom Natal, um feliz Natal, muito amor e paz, pra você.

Pra você...

(Popular)

Bon Nadal

Vull veure-us no plorar, no mirar enrere, no penedir-vos del que féu.

Vull veure l'amor vèncer, però si el dolor neix vós resistiu i somrieu.

Si pots ser així, tan gran així, jo creuré.

Que Nadal existeixi, que ningú estigui trist, que en el món hi ha sempre amor.

Bon Nadal, un feliç Nadal, molt amor i pau per vós.

Per vós...

Francès

Noël

Le ciel est noir, la terre est blanche ;
- Cloches, carillonnez gaîment ! -
Jésus est né ; - la Vierge penche
Sur lui son visage charmant.

Pas de courtines festonnées
Pour préserver l'enfant du froid ;
Rien que les toiles d'araignées
Qui pendent des poutres du toit.

Il tremble sur la paille fraîche,
Ce cher petit enfant Jésus,
Et pour l'échauffer dans sa crèche
L'âne et le boeuf soufflent dessus.

La neige au chaume coud ses franges,
Mais sur le toit s'ouvre le ciel
Et, tout en blanc, le chœur des anges
Chante aux bergers : " Noël ! Noël ! "

Théophile Gautier

Emaux et camées (1852)

Nadal

El cel és negre i la terra, blanca;
- campanes, dringueu alegrement!
Jesús és nat; i Maria vinclada
se'l mira amb rostre encisador.

No s'han brodat cortines
per resguardar l'infant del fred;
tan sols pengen teranyines
filades entre bigues.

La palla és freda, Jesús tremola.
I per escalfar l'infantó estimat
el bou i la mula l'abriguen amb l'alè
bufant-li ben al costat.

S'obre el Cel damunt el cobert de palla
guarnit amb serrells de neu
i un cor d'àngels tot blanc
canta als pastors: Nadal! Nadal!

Théophile Gautier

Esmalts i ornaments (1852)

OLENTZERO

Olentzero joan zaigu
mendirra lanera
intentzioarekin
ikatz egitera.
Aditu zuenian
Jesus jaio zela
lasterka etorri da
berria ematera.

Horra! Horra!
Gure Olentzero!
Pipa hortzetan duela
eserita dago
kapoiak ere baditu
arraultzatxuakin
bihar meriendatzeko
botila ardoakin.

Inolaz ezin dugu
Olentzero ase
bakarrik jan dizkigu
hamar txerri gazte.
Saiheski ta solomo
makina bat este
Jesus jaio da eta
alaitu zaitezte.

Horra! Horra!...

(Cançó popular)

Olentzero se'ns n'ha anat a la muntanya a treballar, amb la intenció de fer carbó. Quan s'ha adonat que ha nascut Jesús, ha vingut ràpidament a donar-nos la notícia.

Allà! Allà! Nostre Olentzero! Porta la pipa entre les dents i està assegut, també té capons amb ouets per berenar demà amb una ampolla de vi.

De cap manera podrem omplir a Olentzero, només ha menjat deu garrins, les costelles, el llom i un pilot de tripes. Ha nascut Jesús, així doncs alegreu-vos.

Romanès

Viflaime- colindă în română

Viflaime, viflaime
Cum de nu-ai primit tu în tine
Pe feciora Maria
Să nască pe Mesia

N-ai primit tu viflaime
în casele tale bune
Să îi dai un mic salaș
Celui mai scump copilăș

Nu ai știut tu viflaime
Cu câtă dragoste vine
Cea mai sfântă între fecioare
A domnului născătoare

Pat moale și scutecele
I-au oferit vitele
Lumina ia oferit
O stea de la răsărit

Peștera cea întunecoasă
A fost a domnului casă
La venirea sa în lume
Din vina ta viflaime

Betlem, Betlem
com que no vas rebre en tu
a la Verge Maria
perquè donés a llum el Messies.

No vas rebre tu, Betlem,
en les teves bones cases
que li donessin un petit refugi
al nen més estimat.

No sabies tu, Betlem,
amb quant d'amor ve
la més santa de les santes,
Mare de Déu.

Llit tou i bolquers
li van oferir les vaques,
la llum li va oferir
una estrella de l'alba.

La fosca cova
va ser la casa del Senyor
a la seva arribada al món
per culpa teva, Betlem.

(Cançó popular)

Polonès

A. Asnyk, Przyjście Mesjasza

Lud czekający na swego Mesjasza
Nie zwróci oczu na d! zięcinę małą
I do biednego nie zajrzy poddasza;
M! niema, e zbawcę, którego czekało

Tyle pokoleń, ujrzy ziemia nasza
Od razu ziemską okrytego chwałą,
Jak na wojsk czele niewiernych rozprasza —
Mniema, że wszystko będzie przed nim drżało.

Że nawet głowy ugną się książęce,
Zdając mu w! ładzę nad światem...
Więc jeśli usłyszysz, że się ! narodzi w stajence
I że mędrcom dary mu przynieśli,
Pyta ze śmiechem: „Jak to? ten syn cieśli
Ma rządy świata ująć w swoje ręce?”

(Popular)

L'arribada del Messies

El poema diu que la gent que estava esperant el Messies no es pensava trobar-lo en un lloc pobre i desconegut. Es pensaven que quan nasqués tothom l'honoraria i li donaria el poder de governar el món. Llavors, quan algú escolta la història i les circumstàncies en què va néixer Jesús, es pregunta: “Com és possible que aquest fill de fuster regni el món?”

Hongarès

Kis karácsony, nagy karácsony

Kis karácsony, nagy karácsony,
Kisült-e már a kalácsom?
Ha kisült már, ide véle,
Hadd egyem meg melegében.

Kis fenyőfa, nagy fenyőfa,
Kisült-e már a malacka?
Ha kisült már, ide véle,
Hadd egyem meg melegében.

Kis karácsony, nagy karácsony,
Van-e kolbász a padláson?
Ha nincs a kolbász a padláson,
Nem ér semmit a karácsony.

Jaj, de szép a karácsonyfa
Ragyog rajta a sok gyertya.
Itt egy szép gömb, ott egy labda.
Jaj de szép a karácsonyfa!

Kezem, lábam, jaj, de fázik,
Talpam alatt jég szikrázik.
Ha szikrázik, hadd szikrázzon,
Azért van ma szép karácsony!

Béke szálljon minden házra,
Kis családra, nagy családra!
Karácsonyfa fenyőága,
Hintsél békét a világra!

(Popular)

La nadala explica els costums típics del Nadal a Hongria vist per un nen o una nena. En les primeres tres estrofes la criatura està a la cuina preguntant impacientment si el sopar nadalenc (sopa, garrí al forn, pastís) està fet ja. Quan tot estigui fet, s'ho menjarà ràpidament, ja que després del sopar toca obrir els regals. En la quarta estrofa parla de l'arbre de Nadal decorat amb espelmes que el deixa bocabadat, dels regals que li han fet i segueix amb l'infant que, encara que tingui fred, surt a jugar a la neu perquè per ell, tot això pertany al Nadal. Finalment, la criatura desitja pau a totes les famílies i demana a l'arbre que porti pau a tot el món.

Alemanya

O Tannenbaum, O Tannenbaum,

Wie treu sind deine Blätter.
Du grünst nicht nur zur Sommerzeit,
Nein auch im Winter wenn es schneit.
O Tannenbaum, O Tannenbaum,
Wie grün sind deine Blätter!

O Tannenbaum, O Tannenbaum,
Du kannst mir sehr gefallen!
Wie oft hat schon zur Winterszeit
Ein Baum von dir mich hoch erfreut!
O Tannenbaum, O Tannenbaum,
Du kannst mir sehr gefallen!

O Tannenbaum, O Tannenbaum,
Dein Kleid will mich was lehren:
Die Hoffnung und Beständigkeit
Gibt Mut und Kraft zu jeder Zeit!
O Tannenbaum, O Tannenbaum,
Dein Kleid will mich was lehren.

(Tradicional popular)

L'ARBRE DE NADAL

Oh arbre sant, oh arbre sant,
com són fidels tes branques.
Florides són tant a l'estiu
com en plena hivernada.
Oh arbre sant, oh arbre sant,
com són fidels tes branques.

Oh arbre sant, oh arbre sant,
tu joia m'encomanes.
Per tu me n'entra el Sant Nadal
més endintre de l'ànima.

Oh arbre sant, oh arbre sant,
tu ets per mi una ensenyança,
em fas tornar joiós i fort
i ple de fe i confiança.

Gallec

BAIXO OS TELLADOS DA NOITE

Baixo os tellados da noite
cabalgan os Reises Magos.

Unha estreliña pequeniña
vaille os vieiros marcando,
e o vento marcha endiante
para avisar ao ben nado.

Baixo os tellados da noite
cabalgan os Reises Magos.

No lusco-fusco da ialba
rechouchían os paxaros.
A Virxe arrola ao neno
o boi quéntao co seu bafo.

Baixo os tellados da noite
cabalgan os Reises Magos.

Pombas con azas de neve
vanse na rúa pousando.
Nos seus cabalos da lúa
xa chegan os Reises Magos.

Baixo os tellados da noite
cabalgan os Reises Magos.

SOTA LES TEULADES DE LA NIT

Sota les teulades de la nit
cavalquen els Reis Mags.

Una estrelleta petitona
els camins els va marcant,
i el vent marxa davant
per a avisar el ben nascut.

Sota les teulades de la nit
cavalquen els Reis Mags.

A les primeres llums de l'alba
canten els ocells,
la Verge amanyaga el nen
el bou ho escalfa amb el seu alè.

Sota les teulades de la nit
cavalquen els Reis Mags.

Colomes “amb aparencia” de neu
es van al carrer posant.
En els seus cavalls de la lluna
ja arriben els Reis Mags.

Sota les teulades de la nit
cavalquen els Reis Mags.

Celso Emilio Ferreiro

Espanyol

Villancico de Lope de Vega (dins *Rimas sacras*)

Pues andáis en las palmas,
ángeles santos,
que se duerme mi Niño,
tened los ramos.

Palmas de Belén
que mueven airados
los furiosos vientos
que suenan tanto;
no le hagáis ruido,
corred más paso.

Que se duerme mi Niño,
tened los ramos.

El Niño divino
que está cansado
de llorar en la tierra
por su descanso,
sosegaros quiere un poco
del tierno llanto.

Que se duerme mi Niño,
tened los ramos.

Rigurosos hielos
le están cercando;
ya veis que no tengo
con qué guardarlo.

Ángeles divinos
que vais volando,
que se duerme mi Niño,
tened los ramos.

(Va ser musicat per Johannes Brahms, prèvia traducció, bastant lliure,
d'Emanuel von Geibel)

Anglès

Good King Wenceslas

Good King Wenceslas looked out on the feast of Stephen,
When the snow lay round about, deep and crisp and even;
Brightly shone the moon that night, tho' the frost was cruel,
When a poor man came in sight gath'ring winter fuel.

"Hither, page, and stand by me, if thou know'st it, telling,
Yonder peasant, who is he? Where and what his dwelling?"
"Sire, he lives a good league hence, underneath the mountain;
Right against the forest fence, by Saint Agnes' fountain."

"Bring me flesh, and bring me wine, bring me pine logs hither:
Thou and I will see him dine, when we bear them thither."
Page and monarch, forth they went, forth they went together;
Through the rude wind's wild lament and the bitter weather.

"Sire, the night is darker now, and the wind blows stronger;
Fails my heart, I know not how, I can go no longer."
"Mark my footsteps, my good page. Tread thou in them boldly:
Thou shalt find the winter's rage freeze thy blood less coldly."

In his master's steps he trod, where the snow lay dinted;
Heat was in the very sod which the saint had printed.
Therefore, Christian men, be sure, wealth or rank possessing,
Ye who now will bless the poor, shall yourselves find blessing.

(Tradicional popular)

El bon rei Wenceslau

La nit de Sant Esteve, el bon rei Wenceslau contemplà com tot quedava cobert d'una capa de neu profunda, fresca i llisa; brillava la lluna, i l'aire estava gelat, quan tot d'una va veure un pobre que buscava llenya per al foc.

—Digues-me, patge, si ho saps... Qui és aquell pagès? On viu? I en quina mena d'habitatge?
—Majestat, viu d'aquí una llegua ben bé, al peu de la muntanya, arran de la tanca forestal, prop de la font de Santa Agnès.

—Porta'm carn, i vi, i troncs de pi: tindrà un bon sopar, que ara li hem de portar—. I aleshores patge i monarca van sortir junts, a la intempèrie, on gemegava el vent de mestral aspre i penetrant.

—Majestat, la nit és molt fosca ara, i el vent bufa encara més fort... Defalleixo, ja no puc més.
—Bon patge, fixa't en les meves petjades, i segueix-les... veuràs com hi trobaràs escalfor.

I el patge seguí darrere el rei, en la neu ja trepitjada, i trobà escalfor en les petjades del sant. Escolteu, cristians, i gent de diner i categoria, perquè és cert, si els pobres empareu, empara també trobareu.

Lo Noi de la Mare Cançó del bressol

Mentres Maria bressava i vestia
son ros i tendre Fillet que no dorm,
perquè no plore, ni en terra s'enyore,
dolça li canta dolceta cançó:

*No plores, no, Manyaguet de la Mare,
no plores, no, que jo canto d'amor.*

Cada gronxada et daré una abraçada,
cada abraçada, un beset amorós;
mes rosses trenes seran tes cadenes,
niu i alcoveta les ales del cor.

Que n'és de bella ta galta en poncella!,
que en són de dolços tos llavis en flor!
Són una rosa que els meus han desclosa
sols per xuclar-ne la mel de l'amor.

Feu-li, orenetes, cançons d'amorettes,
canta-li albaides, gentil rossinyol;
si li és poc fina ma falda de nina,
baixen los àngels, del cel un bressol.

Sien ses ales glasser de tes gales,
sien sos braços coixins de ton cos;
jo per tos polsos ne tinc de més dolços,
per embolcar-te les teles del cor.

Sia ta faixa, si el cel no te'n baixa,
quatre palletes de sec poliol,
quatre palletes tot just floridetes
que et servirien de faixa i llençol.

Guarniu-me'l, àngels, bressau-me'l, arcàngels,
d'aire bon aire, tot fent-li l'amor,
mística bresca lo cel li servesca
si en llet de Verge no troba dolçor.

Dels Reis l'estrella claríssima i bella
n'és baixadeta a posar-se en ton front;
quan ells te miren, gelosos se'm giren:
«Quina faldada de perles i flors!»

Totes s'esfloreixen les flors que t'enyoren,
feia-les nàixer ton riure melós;
tornen reviure si els tornes a riure,
mes, ai!, sols beuen rosada de plors.

Quan se n'adonen los àngels, entonen
càntics de festa que es tornen de dol:
«Amb Tu abans d'hora clareja l'aurora,
amb Tu abans d'hora s'ha de pondre el sol.»

Mentres Maria el bressava i vestia,
veu ses manetes creuades al Cor;
prou l'endevina d'amor la joguina,
que Fill i Mare barregen sos plors:
*No plores, no, Manyaguet de la Mare,
que en la creu dura morirem tots dos.*

Jacint Verdaguer, *Idil·lis i cants místics*